

DE EGYPTISCHE TENTOONSTELLING IN HET RIJKSMUSEUM,

□ □ □ DOOR A. STHEEMAN □ □ □

NIET langer dan een paar geslachten geleden, toen wel de Chineesche en de Egyptische kunst in hoofdlijnen bekend was geraakt, doch de geschiedenis dier landen nog vrijwel een gesloten boek was, althans in haren samenhang, meenden kunstgeleerden, Egyptologen van den eersten rang, (de domheid is zwart op wit te boek gesteld!) dat China gedurende den ganschen loop zijner geschiedenis even goed op de planeet Jupiter had kunnen liggen, en dat Egypte al even hermetisch gesloten was geweest en in volslagen afzondering, zonder eenig materieel en cultureel contact met de overige wereld, zijn dagen (d.z. tientallen van eeuwen) had gesleten.

Geen handel, geen oorlog, geen uitwisseling van producten met omliggende landen, geen uitwisseling ook van godsdienstige en kunst-invloeden; geen bloedvernieuwing ook.

Wij weten thans beter. Kunst is één der vele expansie-vormen bij een volk, dat tot hoogere dan de gewone, betrekkelijk barbaarsche, ontwikkeling opstijgt, en kunst is een expansie-vorm (van den geest), waaraan materiele expansie voorafgaat, expansie, die — uit hoofde van zijn wezen — de landsgrenzen overschrijdt met handel en met oorlog, maar met handel in de eerste plaats, die een afzetgebied vindt voor haar teveel aan nijverheidsproducten (waaronder de nijverheidskunst een belangrijke plaats inneemt) en die zich de producten der omliggende landen op voordeelige wijze verzekert, zoodat weelde wordt geschapen.

Wij weten thans, dat, reeds van den allereersten aanvang der dynastieke periode af, Egypte handel dreef op Creta en Syrië en in Syrië te Byblos factorijen en een tempel had. Wij weten ook, dat Egypte 1°. in den Vóór-Dynastieken tijd, (die zijn onjuist gebleken naam van „Vóór-Historischen tijd” heeft moeten prijsgeven, en nu gedeeltelijk binnen den „Historischen tijd” is getrokken) minstens twee malen van buiten af veroverd en onderworpen is geworden; 2°. na de 6e Dynastie eenige malen hetzelfde lot heeft ondergaan, en 3°. gedurende de periode van de 9e tot de 12e Dynastie nogmaals een paar malen is overmeesterd geworden, zoodat bij herhaling Libyers, Syriërs, Nubiërs, Galla's, enz. nieuw bloed in Egypte hebben gebracht, in de bevolking en in de kunst.

Is deze wetenschap voldoende, om het zoogenaamde wonder te ver-